

Profesionālo kvalifikāciju atzīšana Eiropas Savienībā

Prof. A.Rauhvargers

Reglamentētas un nereglamentētas profesijas

Reglamentētas profesijas – tādas profesijas,

- kurās profesionālo darbību var uzsākt tikai pēc īpašas atļaujas saņemšanas,
- un šīs atļaujas izsniegšana pamatojas uz noteikta veida izglītības un profesionālās izglītības apguvi
- dažos gadījumos valstis reglamentē nevis profesiju, bet gan pašu izglītību, kura sagatavo darbam šajā profesijā

Profesionālo kvalifikāciju atzīšana

Reglamentētām
profesijām

Nereglamentētām
profesijām

Sektoru
sistēma

Vispārējā
atzīšanas
sistēma

Darba devēji

Divas atzīšanas sistēmas reglamentētām profesijām

- Daļai profesiju (skat. nāk slaidu), piem. ārstam, pastāv katrai sava *sektora direktīva*, kurā noteiktas kopējas prasības izglītībai. Kad valsts šīs direktīvas prasības izpilda, atzīšana citās ES valstīs ir *automātiska*
- Radīt sektoru direktīvas visām profesijām prasītu milzīgu saskaņošanas darbu. Tādēļ uz lielāko daļu profesiju attiecas *Vispārējā atzīšanas sistēma*.

Divas atzīšanas sistēmas reglamentētām profesijām

- *sektoru direktīvas* -
- *izglītības saskaņošān (harmonization)* profesijās:

ārsts	93/16/EEC	5 aprīlī 1993
vispārējās prakses māsa	77/453/EEC	27 jūn 1977
zobārsts	78/687/EEC	25 Jūlijs 1978
vecmāte	80/155/EEC	21 janv 1980
farmaceits	85/432/EEC	16 sept 1985
veterinārārsts	78/1027/EEC	18 dec 1978
arhitekts	85/384/EEC	10 jūn 1985

VISPĀRĒJĀ PROFESIONĀLO KVALIFIKĀCIJU ATZĪŠANAS SISTĒMA

ES direktīvas

- **89/48/EEC** “Par vispārēju sistēmu tādu augstākās izglītības kvalifikāciju atzīšanu, kas piešķirtas pēc vismaz 3 gadu ilgas profesionālās izglītības un apmācības”
- **92/51/EEC** “Par otro vispārējo sistēmu profesionālās izglītības un apmācību atzīšanai, papildinot direktīvu 89/48/EEC”.

Aptver

- **augstākās izglītības kvalifikācijas,**
- **vidējās profesionālās izglītības kvalifikācijas,**
- **kvalifikācijas, kuras var iegūt darba pieredzē**

VISPĀRĒJĀ PROFESIONĀLO KVALIFIKĀCIJU ATZĪŠANAS SISTĒMA

- atzīst nevis *diplomu*, bet gan *profesionāli*
- atzīšana nav automātiska (atšķirībā no sektoru direktīvām),
- principi līdzīgi akadēmiskajai atzīšanai – “būtiskās atšķirības”

**Profesionālā kvalifikācija,
kas nepieciešama darbībai
profesijā DV (A)**

**Profesionālā kvalifikācija,
kas nepieciešama darbībai
tajā pašā profesijā DV(B)**

**Diploms (89/48)
(vismaz 3 gadi
augstskolas studiju)**

**Diploms (92/51)
(vismaz 1 gads
augstskolas studiju)**

**Sertifikāts
(vidējā profesionālā
izglītība)**

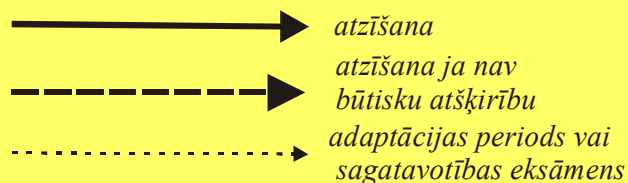
**3 gadu
darbība profesijā
(bez izglītības
apliecinājumiem)**

**Diploms (89/48)
(vismaz 3 gadi
augstskolas studiju)**

**Diploms (92/51)
(vismaz 1 gads
augstskolas studiju)**

**Sertifikāts
(vidējā profesionālā
izglītība)**

**3 gadu
darbība profesijā
(bez izglītības
apliecinājumiem)**

Profesionālā atzīšana

de facto atzīšana - profesijās, kuras
NAV reglamentētas

Veic darba devēji, parasti pamatojoties uz
diplomatzīšanas centru rekomendāciju (“akadēmiskā
atzīšana profesionāliem mērķiem)

*Nereglamentētā profesijā nekāda “oficiāla” atzīšana netiek
prasīta, viss atkarīgs no darba devēja.*

*Darba devējs var nesaprast ārzemju diplomu un tāpēc sūtīt uz
diplomatzīšanas centru pēc padoma – “kas tas ir”?*

de jure atzīšana – reglamentētās profesijās

Jaunākās izmaiņas ES profesionālās atzīšanas politikā

Jaunā direktīva 2005/36/EC
pieņemta 2005. gada 7. septembrī
– apvieno visas iepriekšējās
direktīvas

Jaunā direktīva 2005/36/EC

- Pieņemta 2005. gada 7. septembrī,
- Apvieno visas profesionālās atzīšanas direktīvas vienā
- Attieksies TIKAI uz ES valstu pilsoņiem
- Jaunie elementi:
 - ES kvalifikācija ir arī tāda kvalifikācija, kas iegūta trešajā valstī, bet atzīta vienā no dalībvalstīm,
 - Jādod iespējas pretendenta *daļējai piekļuvei* profesijām (gadījumos, ja uzņemošajā dalībvalstī profesija ir definēta plašāk, bet pretendenta izglītība atbilst vienai vai vairākām *profesionālām darbībām* šajā profesijā
 - Tiek atvieglota pārrobežu *pakalpojumu sniegšana* (netiek prasīta reģistrācija vai tā tipa atzīšana, kura ļauj patstāvīgi un pastāvīgi strādāt profesijā uzņemošajā dalībvalstī)

Saistība starp iepriekšējo sektorālo sistēmu un vispārējo sistēmu

- ... tagad saucas “Atzīšana pamatojoties uz minimālo apmācības nosacījumu koordināciju”,
- Ja kāda kvalifikācija, uz kuru attiekos sektoru sistēma, neatbilst noteiktajiem minimālajiem apmācības nosacījumiem, to **tālāk vērtē pēc vispārējās sistēmas.**

Ne vairāk kā vienu līmeni zemāk

- Jaunās direktīvas projekts nosaka, ka, gadījumā, ja pretendents ir kvalifikācija, kuras līmenis ir zemāks nekā tiek prasīts attiecīgajai profesijai uzņemošajā valstī, atzīšana ir iespējama, ja atšķirība nav lielāka par vienu kvalifikāciju līmeni